Çocuk Esirgeme Kurumu Nasıl Kuruldu?

Kaynak: www,masonpedia.com – 2017

Yeniden düzenleyen: Murat Özgen Ayfer

*Mason olduğu belirtilen **Celal Derviş** ile eşi, İstanbul Beyoğlu'nda yürürlerken, Tünel girişinin önüne gelmişler. O yıllarda Tünel buhar ile çalışıyormuş. Buhar mazgallarının önünde ısınmaya çalışan kimsesiz çocukları görünce, eşine **"Masonların insanlık yararına çalıştığını söylüyorsunuz. Neden bu çocuklar için bir şeyler yapmıyorsunuz?"** demiş.*

*Celal Derviş, o tarihlerde Türkiye'de Masonluğun simgesel derecelerinde çalışan tek ulusal kuruluş olan Maşrık-ı Âzam-ı Osmanî'ye (Osmanlı Büyük Doğusu'na) bağlı **Necat Mahfili'**nin (locasının) üyelerindenmiş. İlk toplantıda bu konuyu gündeme getirmiş. Böylece, bugünkü adıyla **Çocuk Esirgeme Kurumu** yani **Himâye-i Etfâl Cemiyeti'**nin kuruluşunun temelinin atılmasına vesile olmuş.*

Bir zamanlar (1992-2013 tarihleri arasında) Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası tarafından topluma açık olarak **Tesviye** adlı bir aylık dergi yayımlanıyor, bu dergi piyasadaki kitapçılardan alınabiliyordu. Derginin Ocak 2007 tarihli 70. sayısının kapağı şöyleydi:

Burada "kardeşlerimiz" terimiyle "masonlar" denilmek istenmiş.

İşte bu dergide, Çocuk Esirgeme Kurumu'nun, önceki adıyla Himaye-i Etfâl Cemiyeti'nin kuruluş öyküsü anlatılmış. Buradaki anlatım ise, söz konusu dergide yazılı olanların yeniden düzenlenmesinden oluşmaktadır.

Aslında gerek 1908 yılında Osmanlı Devleti'nde İkinci Meşrutiyetin ilanı gerekse Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında ünlü bir kişi olan Celal Derviş adını belki duymamışsınızdır. Fakat aşağıdaki anlatımda, sadece Türk Masonluğu'nda değil, genel olarak hayli ünlü birçok kişinin adına değinildiğini göreceksiniz.

Necat Locası'ndan Avukat **Celâl Derviş**, **Ahmet Emin Yalman**, **Mustafa Reşat Mimaroğlu, Osman Tevfik, Servet Yesarî ve Kemâl Derviş** konuyla doğrudan ilgilenmek üzere öncelikle belirlendiler. Onlara İstanbul Meb'usu (milletvekili) **Haralambidi**, İzmir Meb'usu **Nesim Mazelyah**, Sıhhiye Umum Müdürü **Dr. Adnan Adıvar,** Atina Sabık Elçisi **Ahmet Muhtar,** Avukat **Mişel Noradunkyan** ve **Dr. Rasim Ferit** de katıldı.

1717 yılında, Dahiliye Nezareti'ne (İçişleri Bakanlığı'na) başvurularak **"Himâye-i Etfâl"** adı altında, merkezi İstanbul'da olmak üzere resmen bir cemiyet (dernek) kuruldu.

Bu dernek, aşevleri, çocuk yuvaları, kreş ve gündüz bakımevleri, öğrenci sofraları, doğumevleri, prevantoryumlar, hemşire okulu vb. kurumlarıyla sosyal hizmetler alanında hizmet götüren ve Mustafa Kemâl Atatürk tarafından destek gören en büyük sosyal hizmet kurumudur.

Atatürk, ***"Memleketin çocuklarını korumayı üzerine alan Çocuk Esirgeme Kurumu'na vatandaş yardıma mecburdur."*** sözleriyle, vatandaşların desteğini istemenin yanı sıra, kendisinin de bu kuruma destek verdiğini vurgulamıştır. Savaştan yeni çıkmış bir milletin kimsesiz çocuklar sorununu çözümlemek amacıyla kurulmuş olan bu kurum, toplumun katkısı ile ve kamu adına çalışarak, yararlı bir dernek kimliği edinmiştir.

Bu noktada belki de "Necat" adlı locadan biraz söz etmekte yarar var.

Bu loca, sonradan Türkiye Büyük Maşrıkı adını alacak olan Maşrık-ı Âzam-ı Osmanî bünyesinde 35 numara ile 17 Mayıs 1916 tarihinde kurulmuştu. Kurucuları arasında, Türk Masonluğu tarihinin ünlü isimlerinden **Dr. İsmail Hurşit, Muhittin Osman Omay, Dr. Besim (Besim Ömer Paşa), Zeki Derviş, Osman Tevfik, Dr. İsmail Fehmi** de yer almaktaydı. Locanın ilk **üstadı muhteremi**, sonradan birçok önemli görevde bulunan **İsmail Hurşit** olmuştu. Bu loca, 1930 yılında kısa bir süre için etkinliğini durdurması dışında, Türkiye'deki Masonluğun tatil edildiği (masonik terimle uykuya girdiği)1935 yılına kadar çalışmıştı.

Kemalettin Apak, ***«Ana Çizgileriyle Türkiye'deki Masonluk Tarihi»*** adlı kitabında **Himâye-i Etfâl Cemiyeti'**nin kuruluşunu şöyle anlatıyor:

ANA ÇİZGİLERİYLE
TÜRKİYE'DEKİ MASONLUK TARİHİ

«Bunu, Necat Mahfili'nde 1917 senesi Mart ayındaki bir celsede ilk defa mahfilin hatibi bulunan Avukat Celâl Derviş birader ortaya atmıştır ve paçavralara sarılı bazı sefil küçük yavrucukların dondurucu soğuklara karşı Tünel'deki sıcak hava veren menfezlerin ızgaraları üzerinde bütün gün vücutlarını ısıtmaya çalıştıklarını anlatmıştır. Bu hususta Ahmet Emin Yalman, Mustafa Reşat Mimaroğlu, Servet Yesarî, Osman Tevfik Biraderler de konuşmuşlar ve nihayet memlekette bir çocuk himaye müessesesi kurulması esası kabul edilmiştir.

Ayrıca bu müessesenin bir cemiyet hâlinde teşkilâtlandırılması ve bu cemiyette masonlarla beraber her sınıftan maddî ve manevî kudreti olan şahsiyetlerin yardımının da temin edilmesi, isminin de "Himâye-i Etfâl Cemiyeti" olması kararlaştırılmıştır. Cemiyetin nizamnamesi (tüzüğü) Ahmet Emin Yalman Birader tarafından hazırlandıktan sonra Büyük Maşrık (Büyük Loca) ve diğer mahfiller de (localar da) yakından alâkalanmışlar ve yarısı Necat Mahfili azasından olmak üzere on iki kişilik bir müessisler (kurucular) heyeti teşkil edilmiştir.

Bu heyete Necat Mahfili'nden Avukat Celâl Derviş, Ahmet Emin Yalman, Mustafa Reşat Mimaroğlu, Osman Tevfik, Servet Yesarî, Kemal Derviş biraderler ayrılmışlar, diğer azalıklara da İstanbul meb'usu Haralambidi, İzmir Meb'usu Nesim Mazelyah, Sıhhiye Umum Müdürü Dr. Adnan Adıvar, Atina Sabık Elçisi Ahmet Muhtar, Avukat Mişel Noradunkyan ve Dr. Rasim Ferit biraderler geçirilerek Dahiliye Nezaretine müracaat edilmiş ve hazırlanan nizamname verilerek, cemiyetin ilmühaberi alınmıştır.

Himâye-i Etfâl Cemiyeti'nin bu suretle resmen teşekkülünden sonra İdare Heyeti Reisliğine o zaman Dahiliye Müsteşarı bulunan İsmail Canbolat birader, Reis Vekilliğine Servet Yesarî, Muhasipliğine Osman Tevfik, Umumî Kâtipliğe Meb'usan Meclisi Başkâtibi Asım Çalıkoğlu, Muhasebeci Muavinliğine de Kâzım Refik biraderler seçilerek ve İdare Heyeti âzâlıklarını da diğer müessisler deruhte ederek (üstlenerek) hemen faaliyete geçilmiştir.

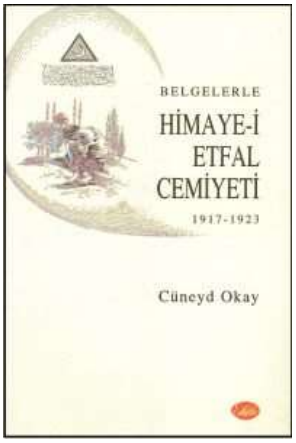
Birinci Umûmî Harbi (Dünya Savaşı'nı) takip eden mütâreke (ateşkes) devresinde cemiyet reisliğine **Doktor Besim Ömer Paşa** birader getirilmiş ve faaliyetin idâmesine (devamına) çalışılmış ise de, gittikçe Anadolu'daki şubelerle irtibat kalmadığından yardım lâzımı veçhile (gerektiği gibi) geniş olmak imkânını kaybetmiştir. Nihayet İstiklâl Harbi (Kurtuluş Savaşı) sırasında Ankara'da, yeniden kurulan bir cemiyet hâlinde ve **"Türkiye Himâye-i Etfâl Cemiyeti"** unvanı ile ihyâ edilmiştir (canlandırılmıştır).

Bu ikinci ihyâen tesis teşebbüsü (girişimi) de 1921 senesinde o zamanlar Hariciye Vekâleti (Dışişleri Bakanlığı) Vekili bulunan ve evvelce Necat Mahfili'ndeki ilk teşebbüste dahi müessislerden olan İstanbul Meb'usu **Ahmet Muhtar** birader tarafından yapılmıştır. Ve aynen İstanbul'daki ilk cemiyetin isim ve alâmetleri kabul edilmiş, İstanbul'daki ilk merkez de Ankara'daki yeni merkeze bağlı bir şube hâline getirilmiştir. 1935 yılında cemiyetin adı **"Türkiye Çocuk Esirgeme Cemiyeti"** olarak değiştirilmiştir.»

Buraya bir not ekleyelim: Doktor Besim Ömer Paşa, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi'nde çok önemli ve değerli bir kişiydi. Nitekim sonradan Türk büyüklerini konu alan posta pullarından biri de onun anısını yaşatmıştı.

Himâye-i Etfâl ilebağlantılı olarak **Cüneyd Okay**'ın ***"Belgeleriyle Himâye-i Etfâl Cemiyeti (1917-1923)"*** isimli kitabı ve ***Toplumsal Tarih Dergisi***'nde yayınlanan "Osmanlı Dönemi'nde Himâye-i Etfâl Cemiyeti Üzerine Belgeler/Notlar" isimli makalesinde kuruma ilişkin ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

Bu notlarda Masonluktan ve Necat Locası'ndan söz edilmemektedir. (Belki sol üst köşede içinde ay bulunan eşkenar üçgen özellikle masonların dikkatini çeker ama bu kurumun ilk özgün ambleminin böyle olduğunu bilelim. Ancak, belki de bunu özellikle kurumu oluşturan masonlar seçmiştir; kim bilir…)

Makale şöyledir:

Ülkenin o günkü koşulları incelendiğinde; Balkan Savaşları ve Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı İmparatorluğu'nun birçok cephede savaşması nedeniyle cepheye sürekli asker sevk etmek durumunda kaldığı, cephelerde savaşanların büyük bir çoğunluğunun şehit düşmesi sonucu ülkede kimsesiz çocuklar sorununun her geçen gün büyüyerek sürdüğü, savaş sonrası yaşanan toprak kayıpları sonucu, İmparatorluğun başta İstanbul olmak üzere diğer illere büyük göçler aldığı, bu durumun, ailelerin sosyal ve ekonomik yönden çöküşüne neden olduğu görülmektedir.

Kimsesiz çocuklar sorununun boyutunun büyümesi üzerine halkın girişimiyle çözüm arayışlarına girilmiş, girişimlerin yetersiz kalması üzerine Devlet kanalıyla çözümler aranmıştır. Devlet kanalıyla yapılan çalışmaların ilki **II. Abdülhamit** döneminde kurulan **Darülhayr-ı Âli'**dir. 1903 yılında Abdülhamid'in tahta çıkışının yıldönümü nedeniyle açılan, Darülhayr-ı Âli'de bakılan çocuk sayısı 400'e ulaşmıştır. Kurum 22 Ağustos 1909 yılında kapatılmıştır.

Meşrutiyet döneminde İttihat ve Terakki'nin destekleriyle kimsesiz çocuklar sorununa çözüm amacıyla Darüleytamlar açılmıştır.

Devlet eliyle kurulan **Darülhayr-ı Âli** ve **Darüleytem**ların yetersizlikleri sonucu kapanması üzerine kimsesiz çocuklara bakım için yeni arayışlara girilmiş, bunun sonucunda 6 Mart 1333'te (1917) Galatasaray Yurdu'nda **İsmail Canbulat, Muhtar Bey, Celal Derviş Bey, Osman Tevfik Bey, Kemal Derviş Bey, Adnan Bey, Servet Efendi, Nesim Mezalyah Efendi, Haralambadi Efendi, Doktor Rasim Ferid Bey, Mustafa Reşat Bey, Ahmet Emin Bey'**den oluşan grup cemiyetin kurulabilmesi için hükümete başvuruda bulunur.

Hükümetten gerekli izinin alınması üzerine **Cavid Bey, Ahmet Hakkı Bey, Orfanidis Efendi, Arif Bey, Doktor Ömer Fuad Paşa, Emanuel Karasu Efendi, Mustafa Asım Bey ve Noradinkyan Efendi** kurucular grubuna katılırlar.

Oluşturulan kurucular kurulu ilk toplantısını 1 Mayıs 1333 (1917) tarihinde yapmış olup, 11 Ağustos 1917 tarihinde Kurum, kamuya yararlı dernek statüsünü kazanmıştır. 28 Mart 1918'de Himâye-i Etfâl Cemiyeti'nin bünyesinde **"Hanımlar Heyeti"** kurulmuştur.

Kamuya yararlı kuruluş olmasından sonra cemiyet amblem çalışmalarını başlatmış ve kenarlarında **"sıhhat, ahlâk, irfan"** kelimeleri bulunan bir üçgenin içerisinde yeşil hilâl bulunan amblemi kullanmıştır.

Umumi Nizamname

Himâye-i Etfâl Cemiyet-i Umumiyesi Nizamname-i Esasisi'nde (ana tüzüğünde), kurumun faaliyet alanları kısaca şu şekilde özetlenmektedir;

- Çocuklara eziyet edilmemesi,
- Anne ve babaları dâhil, hiç kimse tarafından, çocukların bedeni ve ruhsal durumlarını tehlikeye düşürecek hizmetlerin gördürülmemesi,
- Fakir, hasta çocukların tedavilerinin sağlanması,
- Çocukların tütün ve bağımlılık yaratacak maddelerden korunması,
- Okulların tatil zamanlarında fakir çocukların kırlara ve yazlıklara gönderilmesinin sağlanması,
- Hizmetçi, besleme ve evlatlıklara kötü muamele edilmemesi,
- Himâye-i Etfâl'e ilişkin kütüphane kurulması,
- Anne ve babaları tarafından terbiye edilemeyen veya mahkûm olan çocuklar için ıslahhâneler kurulması
- Çocukların sağlıklı bir şekilde yetiştirilmeleri için oyun alanlarının kurulması,
- Himâye-i Etfâl ile uğraşan uluslararası kuruluşlarla bağlantı kurulması.

Harp sahasından gelen çocuklardan bir grup
(Geldikleri kıyafetle)

Kurumun kuruluşundan kısa bir süre sonra, Başkan **İsmail Canbulat** Bey'in Stockholm Büyükelçiliği'ne atamasının yapılması üzerine, cemiyetin başkanlığına **Cavid Bey** getirilir. Cavid Bey'in başkanlığı ile birlikte çalışmalara hız verilir ve I. Dünya Savaşı'nın bütün şiddetiyle sürdüğü bir dönemde 28 Kasım 1917'de savaş bölgesinden toplanan çocuklar için Firuzağa'da Çocuk Misafirhanesi açılır. 100 kapasiteli olarak açılan misafirhaneye çok sayıda çocuk gelmesi üzerine evlatlık, çıraklık, ailelerin yanına öğrenci yerleştirmeleri başlanır. Misafirhanede 1917-1922 yılları arasında 2.027 çocuğa bakım ve koruma hizmeti verilmiştir. Himâye-i Etfâl Cemiyeti çocukları çiftçilik ve hayvancılığa yönlendirmek amacıyla Kalender'de **"Ziraat Yurdu"** açmıştır. Açılan bu yurtta çocuklara, yatak yapmak, yemek pişirmek, çamaşır yıkamak, genel temizlik, hayvan yemlemek, tımar etmek, saman çekmek, gübre kaldırmak, çift sürmek, harman dövmek, tohum dikmek, meyve budamak, tohum atmak, yağ yapmak gibi işler öğretilmiştir.

Kurum ikinci çalışmasını anne-çocuk sağlığına yönelik olarak başlatmıştır. Şehzadebaşı, Kadıköy, Bakırköy ve daha sonra Üsküdar semtlerinde açılan Dispanserler ile hastaları muayene ederek, ücretsiz ilaç dağıtımına başlamıştır.

Yurt Sathında Yaygınlaşma

Kurum 20 Eylül 1920'de Kırklareli, 12 Ekim 1917'de Samsun, 27 Ekim 1917'de İzmit, 1 Ocak 1918'de Konya, 1917'de Üsküdar, Beyoğlu, Haliç, Kadıköy, Bakırköy, 1918'de Yeniköy şubelerini açarak hizmetlerini yaygınlaştırmıştır. Bu şubelerin yanı sıra değişik tarihlerde Musul, Erzurum, Eskişehir, Kastamonu ve Bolu şubeleri açılmıştır. Himâye-i Etfâl Cemiyeti, 1920 yılında Londra, 1921 yılında Cenevre'de uluslararası toplantılara temsilci gönderir. Ayrıca Mısır ve Hindistan'a yazılar yazılarak yardımlarda bulunulması istenilir ve bu ülkelerden parasal yardımlar sağlanır.

Kaynak: http://www.egitimkutuphanesi.com/
cocuk-esirgeme-kurumu-himaye-i-etfal-cemiyeti-30-haziran-1921

İstanbul Himâye-i Etfâl Cemiyeti çalışmalarını yürütürken, 30 Haziran 1921 tarihinde, Büyük Millet Meclisi'nin bazı üyelerinin de girişimiyle Ankara'da yeni bir Himâye-i Etfâl Cemiyeti kurulur. Her iki cemiyetin aynı adla yardım toplaması halk arasında kuşkulara neden olur.

Bunun yanı sıra **Damat Ferid Paşa Hükümeti** sırasında **Himâye-i Eytam Cemiyeti**'nin kurulması İstanbul Himâye-i Etfâl Cemiyeti'nin yardım toplamasını güçleştirir. İstanbul ve Ankara Himâye-i Etfâl Cemiyetleri arasında zaman zaman yazışmalar yapılmasına karşın birleşme konusunda tam bir görüş birliğine varılamamıştır.

26 Ekim 1922 yılında Ankara'dan gelen Refet Paşa İstanbul'daki misafirhaneyi ziyaret etmiştir. Doktor Fuat Bey 18 Kasım 1922'de İstanbul'daki cemiyetin yönetim kurulu toplantısına katılırlar. Bu ziyaretler ilişkileri bir ölçüde yumuşatmasına karşın, birleşme sağlanamamıştır.

Milli Mücadele'nin kazanılması üzerine Ankara Himâye-i Etfâl Cemiyeti Mustafa Kemal Atatürk'ün de desteğini alarak tüm ülke çapında örgütlenerek, anne ve çocuğa yönelik hizmetlerini sürdürmüştür.

1917 yılında İstanbul'da kurulan Himâye-i Etfâl Cemiyeti 1923 yılındaki genel kurulundan sonra, yeni bir genel kurul yapmayarak tarihe karışmıştır.

[Bu makale kafa karıştırıcı bir şekilde son bulmuş; sanki Himaye-i Etfâl Cemiyeti ortadan kalkmış gibi!.. Hayır… Kemalettin Apak'ın kitabında belirtildiği üzere 1921 yılında bu kurum aynı isim altında Ankara'da yine masonların katkısıyla canlandırılmış ve 1935 yılında da adı Çocuk Esirgeme Kurumu olarak değiştirilmiştir. Fakat internette bu kurumun tarihçesini araştırırsanız, bu yazıda anlatılmış olanları göremezsiniz. Türk masonlarının bu oluşuma katkısı hatta bu bağlamdaki önderlikleri, özellikle göz ardı edilmiş gibidir. Zaten bu kurum 1983 yılında bir yasa ile yok edilerek, günümüzde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı, genel müdürlük düzeyinde bir devlet organı haline getirilmiştir.]

***

Çocuk Esirgeme Kurumu'nun kökenini oluşturmuş bulunan Himaye-i Etfâl Cemiyeti'ne ilişkin olmak üzere özet bilgiler bu kadar.

Fakat Cumhuriyet öncesinde Türk masonlarının "hayır kurumları" bakımından bazı başka girişimleri de var. Onlara da elde edilebilmiş bilgiler kadarıyla şöyle bir göz atalım.

Daha 1913 yılında, özellikle kadınların eğitimi için "Müessese-i Hayriye-i İlmiye" adlı bir kurum oluşturulduğu, bunun önderliğini Maşrık-ı Âzam-ı Osmanî'nin o sıradaki kâtib-i âzamı (büyük sekreteri) Rasim Ferit ile Resne Mahfili'nden Ahmet Edip adlı masonların yürüttüğü biliniyor. "Muhibbân-ı Hürriyet" adlı locanın tarihçesini anlatan 1934 tarihli bir kitapçıkta, bu kurumun, 1916 yılında Sebat Mahfili'nin koruması altına alınmış olduğu belirtiliyor.

Ayrıca, 1913 yılında bir de yoksul çocukların eğitimi için ‘Cemiyet-i Hayriye’ adlı bir diğer kurum oluşturulduğundan da söz ediliyor. Bu ise, büyük olasılıkla 1914 yılında kurulmuş olan “Topkapı Fukaraperver Cemiyeti”ne dönüştürülmüş.

1926 yılına gelindiğinde, İzmir’de “Yetimlere Yardım Cemiyeti” adı bir derneğin kurulduğu görülüyor. Konu Masonlukta çok önem verilen “dul kadının çocuğu” kavramına bağlanarak bu derneğin de masonlar tarafından kurulduğu söylenmişse de bu bağlamda masonik literatürde herhangi bir bilgi yok. Kimilere göre ise bu dernek de aslında masonlar tarafından kurulmuş ama o tarihten itibaren Türk masonları, kurdukları ya da destek verdikleri hayır kurumu ve vakıf gibi oluşumlarda yer aldıklarını açıkça ortaya koymaktan kaçınır olmuşlar. Nitekim mason kuruluşlarının genel tutumu günümüzde de böyle. Oysa Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere birçok ülkede mason kuruluşları, böyle girişimleri açıkça ortaya koyarak âdeta Masonluğun reklamını yapmaktan hiç de geri kalmıyor. (Hangisinin daha doğru ve Masonluk açısından daha yararlı olduğu, elbette apayrı bir tartışma konusu.)

Yapısal olarak bir yardım kuruluşu olmamakla beraber, ulusal gereksinimlerin karşılanmasında olanaklarına göre kendine pay çıkarmış olan Türk Masonluğu, herhangi bir yardımın tarihi eskiyene kadar isminin açıklanmamasına özen göstermeyi ilke edinmiştir. Bu bağlamda, 1929 yılında, İzmir’de Zuhal adlı locanın bir uygulamasını, “hayır işleri” arasından bir örnek olarak göstermek olanaklıdır:

İzmir’in Karşıyaka semtindeki okullarda incelemeler yapan loca üyelerinin belirlediği üzere, giyimden yoksun olan yaklaşık 110-120 öğrenci için her sabah gönüllü evlerinden sefertasları içinde yemekler alınarak okullara götürülmüştür. Bu iş için kullanılan okul hademelerinin ücretleri de Zuhal Locası tarafından karşılanmıştır. Gıda konusunu çözümleyen Zuhal Locası, bu kez öğrenciler için taşıt pasoları sağlamış ve giyim gereksinmelerini de karşılamıştır. Bu çocukların işsiz aile bireylerine iş bulunmuş ve yaşam ortamları iyileştirilmiştir. Bu yardımları Masonluk dışındaki hayırseverler dostları ile de birleştiren Zuhal Locası o yılın bir bayramında 78 öğrenciyi yeni baştan giydirip donatmış, hasta olanların bakımlarını da sağlamıştır.

Zuhal Locası, okul müdürlerinin basın yolu ile teşekkürlerini ilan etmek isteklerine bir türlü engel olamayınca, o tarihlerde küçük bir semt sayılabilecek Karşıyaka’da olayın duyulup, yayılması önlenememiştir. Fakat bu durum masonlar tarafından hiç hoş karşılanmamış, böylece bundan böyle locaların “hayır işleri” bağlamındaki girişimlerinin de “yardım edileni mahçup, yardımda bulunanı mağrur” etmeme ilkesiyle, daha sıkı bir şekilde “kapalı” tutulur olmuştur.

Bundan sonraki yıllar boyunca gerek masonların bireysel olarak gerekse mason kuruluşlarının kurumsal olarak hayır işlerinde bulunmaları sürmüş ve sürmektedir. Fakat işte bu etkinlikler, yukarıda belirtilen tutum uyarınca, olabildiği ölçüde, Amerika Birleşik Devletleri ile diğer bazı ülkelerdeki uygulamaların aksine kamuoyuna duyurulmaz. Bunun istisnaları pek enderdir. Kamuoyunda belki Türkiye’deki mason kuruluşlarının yalnızca kendilerini düşünüp “sosyal yardım” bağlamında hiçbir şey yapmadıklarına ilişkin bir kanı vardır ama gerek bireysel olarak masonlar gerekse kuruluşları, bunu pek umursamamaktadır.